

ליל שבת קודש פרשת בהעלותך ה'תשס"ד

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ג' המדבר מענין רפואה ופדיון נפש, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), אי אפשר לרופא לרפאות כי אם על ידי פדיון, שצריכין לעשות פדיון תחילה להמתיק הדין, ואז דייקא יש רשות לרופא לרפאות, וזהו (שמית ב"א) ורפא ירפא (עם הב' תיבות) מספר פדיון נפש, כי עיקר הרפואה על ידי פדיון דווקא, על ידי שממתיקין את הדין, וזה שאמרו רז"ל (ברכות ס') מכאן שנתנה תורה רשות לרופא לרפאות, מכאן דייקא, היינו אחר הפדיון, כי קודם הפדיון אין רשות להרופא לרפאות, כי צריך להתרפאות על ידי סם פלוני, ועל ידי איש פלוני, ביום פלוני, אבל זה מחמת מידת הדין, שכפי מידת הדין נגזר שלא יוכל להתרפאות כי אם על ידי סיבות אלו, אבל בשעושיין פדיון וממתיקין את הדין, אזי נתבטל הגזירה, ואזי הרופא יוכל לרפאות החולה על ידי איזה סם שיהיה, כי אין צריך דווקא סם פלוני וכו' מאחר שאין דין וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הגה עיקר החולי נמשך ממידת הדין, שנגזרה גזירת הדין על האדם חס ושלום שיחלה באיזה חולאת, ולא יהיה לו רפואה עד שיגיע לאיש פלוני ולסם פלוני וליום פלוני, והדין הוא צמצום וקטנות המוחין, שנפל האדם תחת הטבע והמקום והזמן, ונדמה לו שרפואתו תלוי גם כן בהטבע והמקום והזמן, ולכן בא על דעתו דאגות וחששות שונות, שהם בעצמם הורסים בריאות האדם רחמנא ליצלן, ואינו מקבל רפואתו עד שמגיע אל האדם והמקום והזמן המוכנים לרפאותו, כי על ידי דאגה בא פחד (ספר המדות אות פחד סי' כ"ז), וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק:) לא תעיל דויא בלבך דגברי גיברין קטיל דויא (אל תכניס דאגה בלבך, כי בני אדם גיבורים נהרגו על ידי דאגה), אבל כשיש לאדם שכל וגדלות המוחין, והולך אל הצדיק שיעשה לו פדיון נפש, אזי בקל יכול לקבל רפואתו בכל דבר, כי הצדיק יש לו כח לפדות נפשו של אדם מתחת הטבע והמקרה והמזל, ולהאיר בו אלקותו יתברך עד שיידע שכל רפואתו תלוי רק בו יתברך לבד, כי הוא מלמד אותו איך כל הרופאים והתרופות וכו' מקבלים כוחם רק ממנו יתברך לבד, וצריכין

לבא אל השם יתברך בשביל הרפואה, ולכן אחר שבא אל צדיק שיעשה לו פדיון נפש, אז יש רשות לרופא לרפאות, ואינו צריך למצוא דווקא איש פלוני וסם פלוני ומקום פלוני, רק יכולים להתרפאות על ידי כל רופא, ועל ידי כל סם, ובכל מקום, ולכן "ורפא ירפא" בגימטריא "פדיון נפש", כי עיקר הרפואה בא על ידי שנותנין מקודם פדיון נפש אל הצדיק, שזהו "מכאן" נתנה התורה רשות לרופא לרפאות, היינו אחר הפדיון וההמתקה, ולכן "מכאן" (עם הכולל) בגימטריא יב"ק שהוא י'חוד ב'רכה ק'דושה, היינו המתקת הדין בשרשה, כי יב"ק בגימטריא שני שמות הוי"ה אלהי"ם, שמשם ההמתקה כידוע, כי אלהי"ם בגימטריא הטב"ע שהוא הנהגת הקדוש ברוך הוא בכל דרכי הטבע והמקום והזמן, שזהו מדת הדין והצמצום, אבל מיד שמצרפים לשם אלהי"ם את שם הוי"ה ברוך הוא, שהוא החסד וההמתקה, נעשה י'חוד ב'רכה ק'דושה שהוא שם בק"י הנ"ל, ואזי נמתק הדין בשרשה, כי נתגלה לו איך שכל הטבע הוא אמתת מציאותו יתברך המלוכב בדבר שנראה כמו טבע לעינינו, אבל באמת אין שום טבע כלל, ולכן "מכאן", היינו מייחוד יב"ק הנ"ל, נתנה רשות לרופא לרפאות, כי מגיע אל גדלות המוחין לדעת שהכל תלוי רק בידו יתברך לבד, וכבר אין צמצום אצלו שצריך לאיש פלוני ולסם פלוני ולמקום פלוני, רק יכול להתרפאות בכל דבר ומכל אדם, ולכן אשרי הרגיל לתת פדיון נפש לצדיק שיכול להאיר בו שכינת עוזו יתברך, כי אז יהיו נמתקים מעליו כל הדינים ובקל יהיה לו רפואה בכל דבר, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע איך שנצטרעה מרים והיתה צריכה לרפואה, ולכן בא אהרן אל משה רבינו שיעשה לה פדיון והמתקה שתוכל להתרפאות, ואמר (במדבר י"ב) בי אדני, אל נא תשת עלינו חטאת ונז' אל נא תהי כמת ונז', ולכאורה מהו לשון "בי אדני", וכן מהו פעמיים שמזכיר "אל נא" בבקשתו, וגם אחר כך כתיב, ויצעק משה אל הוי"ה לאמר אל נא רפא נא לה, ולכאורה יש להבין מהו כוונת "לאמר" הכתוב כאן (עי' פירש"י), וכן מהו לשון התפילה של משה רבינו אל נא רפא נא לה? אבל על פי דברי רביז"ל מובן כל הענין מאד, כי הנה אהרן בא אל משה רבינו שיעשה פדיון בשביל מרים אחותם, והבין שממדת הדין הגיע אליהם העונש הזה, שזהו "בי אדני" היינו ממדת הדין שהוא השם אדני, בא לנו המכה הזה, וזהו "אל נא" תשת עלינו חטאת, א"ל נא" (עם הארבע אותיות) בגימטריא אלהי"ם, זהו מה ששת עלינו חטאת, ו"אל נא" תהי כמת, כי זהו מהו שגרם המיתה והנפילה, ומשה רבינו ידע שממדת הדין שהוא השם אלהי"ם נמשך הצרעת של מרים, ולכן ויצעק משה אל "הוי"ה" לאמר, היינו שהתפלל שיומשך השם הוי"ה

ברוך הוא, שהוא חסד, לתוך מרת הדין והשם אלהי"ם, להמתיק אותה, שזהו מה שהזכיר בתפילתו א"ל נ"א שהוא בגימטריא (עם הד' אותיות) אלהי"ם כנ"ל, וכן נ"א ל"ה בגימטריא אלהי"ם, ובאמצע יש אותיות רפא, כי עיקר הרפואה תלוי בזה שימשיך המתקת השם הוי"ה ברוך הוא בתוך השם אלהי"ם כנ"ל, ויוציא החולה מצמצומו, ועל ידי זה יהיה לו רפואה, והבן, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים וליתן להם על פדיון נפש בכל עת, ועל ידי יהיה נמשך עלינו חסדים ורחמים גמורים, ונזכה לרפואת הנפש והגוף בתוך כל ישראל אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בהעלותך ה'תשס"ד

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בהסיפור מחיגר (מעשה ג') דף נ"ח עיין שם.

ושמע שהשמש עם הירח מדברים, כי הנה החיגר הגיע אל המקום שהשמש והירח מתקבצים ביחד, ששם הוא עיקר השלימות, כי השמש הוא התגלות אור אלקותו יתברך בגילוי רב, בלי כיסוי וצמצום (ליקוטי מוהר"ן חלק א' ס' א'), והירח הוא ענין הכיסוי והצמצום, שהוא האמונה הקדושה, כי הירח מקבלת אור השמש ומאירה למטה בתוך השכת לילה, ולכן בהתקבצם יחד נשלם האור, כי דייקא על ידי הירח יכולים לקבל אור השמש, אבל בלעדה היתה אור השמש מעוור את העינים, וכמו שהמשיך השמש לקבול לפני הירח.

והיה השמש קובל לפני הירח, באשר שיש אילן, שיש לו ענפים רבים, האילן הוא נקודת הצדיק שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל, כי עץ דא צדיק (זוהר ומדרש פרשת שלח), וכל אחד ואחד מישראל נקרא צדיק על שם שהוא נימול (ליקוטי מוהר"ן חלק א' ס' כ"ג), וכמו שכתוב (ישעיה ס') ועמך כולם צדיקים, וכל אחד מישראל יש לו כוחות עצומות להוציא ענף ופרי ולקרב כל הבריות כולם אל השם יתברך.

ופריו ועליו וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגולה מיוחדת, שזה מסוגל לבנים, וזה מסוגל לפרנסה, וזה מסוגל לרפואת חולאת זה, וזה לחולאת אחרת, כל אחד ואחד מסוגל לדבר אחר, כי בכל אחד מישראל טמון כוחות עצומות לפעול כל מיני ישועות בעולם, בני חיי ומזוני, כי בכל אחד מישראל יש נקודה וסגולה מיוחדת מה שאין בחבירו, ועל ידי הנקודה שלו יכול למשול ולפעול נוראות בעולם (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד).

וזה האילן היו צריכין להשקותו, ואם היו משקה אותו היה מסוגל מאד, כי עיקר ההשקאה הוא על ידי ההתקרבות אל הצדיק האמת שהוא בעל השדה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ה), והוא יודע איך להשקות כל אילן ואילן כפי מה שצריך, היינו להכניס בו השנות אלקותו יתברך דרך צמצומים רבים מעילה לעלול, משכל עליון לשכל תחתון, עד שכל אחד ואחד מישראל יכול להבינם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ז).

ולא די שאין אני משקה אותו אלא שעל ידי שאני מזריח עליו אני מיבש אותו, כי אור השמש בלי כיסוי וצמצום הוא יותר מדי חזק מלקבל, וריבוי אורה מעוור את העינים לגמרי, כי לפעמים דייקא על ידי שאדם בא לאור גדול, האור מכה עיניו ומזיק לו, וכמו אלישע אחר, שדייקא על ידי שעלה בעלייה גדולה, כפר בעיקר (חגיגה י"ד), כי לא היה לו צמצום הראוי, וכמו אדם שמסתכל בעצם השמש, שאור השמש מזיק לעיניו (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ב), כי מוכרחים לקבל אור השמש שהוא אור השגת אלקותו יתברך, דרך אור הלבנה, שהוא צמצום האמונה, ואזי לא יזיק לו אור השמש.

ענתה הלבנה ואמרה, אתה דואג דאגות אחרים, אני אספר לך עסק שלי, כי באמת עיקר תיקון וצמצום אור השמש הוא על ידי אור הלבנה, ולכן הלבנה אומרת להשמש שדואג דאגות אחרות, כי על ידי אור הלבנה יכולין לתקן הכל.

היות שיש לי אלף הרים, וסביבות האלף הרים יש עוד אלף הרים, ושם מקום שדים, כי עיקר מחנה הקדושה היא אלפיים אמה שהיא האלפיים אמה של תחום שבת (ליקוטי הלכות ראש חודש הלכה ה'), ומשם ולהלאה מתחיל מקום אחיזת הקליפות שהם השדים והרוחות, כי מיד שיוצאים ממחנה דקדושה, יש סכנה שלא יתאחזו בו הקליפות, וזהו דאגת הלבנה, שאף על פי שמצד אחד היא מצמצמת את אור השמש ומאירה בחשכת לילה, אבל מצד שני סביב סביב מתגבר החושך, ויש מקום

לאחיות הקליפות, בבחינת (תהלים ק"ד) תשת חושך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער, שהם הקליפות והשדים כידוע.

והשדים יש להם רגלי תרנגולים, ואין להם כח ברגליהם, ויונקים מרגלי, ומחמת זה אין לי כח ברגלי, כי השדים יונקים מרגלי הקדושה, היינו מן המדריגות התחתונות, בחינת (ישעיה ס"ו) והארץ הדרום רגלי, שהם כלליות עסקי עולם הזה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד), כי שם בתוקף הגשמיות והחומריות צריכין כח נורא ועצום מאד לא ליפול בתוך הגשמיות, רק למצוא אלקותו יתברך בכל מה שהוא עושה, וזהו עבודה קשה וכבידה מאד, וגם מסוכן, ולכן קובלת הלבנה שאין לה כח ברגליה.

ויש לי אבק, היינו פול, שהוא רפואה לרגלי, האבק הוא בחינת א'ות ב'רית ק'ודש, ראשי תיבות א'ב'ק', היינו שמירת הברית, שהיא עיקר תיקון הרגלין, כי כשאדם זוכה לשמור את בריתו כראוי, אזי יש לו כח עצום למצוא אלקותו יתברך גם בתוך כל המדריגות התחתונות, ואינו מפחד מהם כלל.

ובא רוח ונושא אותנו, אבל עיקר הצרה היא, שרוח סערה בא ומפזר את האבק, כי שמירת הברית מקבלין על ידי ההתקרבות אל הצדיק, שהוא מלמד לנשמות ישראל עצות ישרות ודרכים נפלאים איך להגיע אל תיקון הברית בשלימות, אבל זה לעומת זה יש רוח סערה, שהוא כלליות הדיבורים רעים ואסורים שמרחיקים בני אדם מן הצדיק, בבחינת (תהלים קמ"ח) רוח סערה עושה דברו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח), וממילא מתפזר האב"ק הנ"ל, ואין זוכין לקבל רפואת הרגלין.

ענתה החמה, את זה אתה דואג? (בלשון תימה), אניד לך רפואה, באשר שיש דרך, ומאותו הדרך מתפצלים כמה דרכים, דרך אחד של צדיקים, אפילו הצדיק שהוא בכאן מפזרים תחתיו אותו האבק שנאותו הדרך הנ"ל בכל פסיעה, וכל פסיעה שהוא פוסע הוא דורך באותו האבק, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו (מכות י:), ומיד שיש לאדם תשוקה ורצון ללכת בדרכי הצדיקים, מפזרים תחתיו מן האבק של הצדיקים, שהוא שמירת אות ברית קודש, ועל ידי זה הוא עולה ומתקדש בכל פעם בקדושה יתירה, עד שזוכה ללכת בדרך התשובה באמת.

ויש דרך של אפיקורסים, אפילו האפיקורם שבכאן מפזרים תחתיו בכל פסיעה מאותו האבק הנ"ל, כי אם האדם ממאן ללכת בדרכי הצדיקים ובוחר בדרכי

הרשעים הם ושלום, אזי הוא בא לידי כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, כי אמונה תלוי בתיקון הברית, וכמו שכתוב (תהלים פ"ט) ובריתי נאמנת לו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"א), ומיד שאדם נוטה משמירת אות ברית קודש הם ושלום, נכנס בו כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, וקשה לו מאד להשיג דרכי האמונה.

ויש דרך של משוגעים, אפילו משוגע שבכאן מפזרים תחתיו כנ"ל, כי גם חולי השגעון בא מפגם הרגלין, שעל ידי שאינו שומר בריתו כראוי, נתייבש מוחו ונעשה משוגע רחמנא ליצלן, כי סילוקא דיסודא עד אבא ואימא (זוהר משפטים ק"י), היינו שתיקון היסוד שהוא אות ברית קודש, מגיע עד אבא ואימא שהם המוחין, חכמה ובינה, ועל כן כתבו חכמי הרפואות שהסירוס רפואה למשוגע (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"א), ולכן אם בוחר לילך בדרך המשוגעים, מוליכין אותו כך, ובן יש כמה דרכים, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו כנ"ל, והשם יתברך יזכינו ללכת בדרכי הצדיקים, ולקדש עצמינו בכל מיני קדושות, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בהעלותך ה'תשס"ד

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים גוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קמ"ג המדבר ממעלת המקבל עצת הצדיק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, מעלת המקבל עצת מחכמי הדור, כי הוא המתקת הדינים, כי כשצריך לעצה ואינו יודע איך לעשות, היא בחינת צימצום, כי נתצמצם שכלו ואינו יודע איך לעשות, והוא בחינת דינים כידוע, ועל ידי שהחכם נותן לו עצת הוא מרחיב לו, ומאיר בו חכמתו, וזה בחינת חסדים, כי חסד הוא נהירו דחכמתא, כמו שכתוב בזוהר הקדוש (לך צ"ד.) אל נהירו דחכמתא, ובתיב (תהלים נ"ב) חסד אל כל היום: גם כתיב (משלי י"א) תשועה ברוב יועץ, והצדיק נקרא רב, כמו שאמרו רז"ל (תענית פ"ג) משה אידי דנפיש זכותיה כרבים דמי, גם אם מקבל עצת הצדיק, אף שאחר כך לא עלתה לו יפה

מעצתו, אזי יודע שהיה רק מהשם יתברך, אך אם לא היה מקבל עצת הצדיק, היה אפשר שתגיע לו רעה בלי גזר דין של מעלה, רק הוא בעצמו משך על עצמו, כמו שכתוב (משלי י"ב) אולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יועף לבו, אך אם קיבל עצת הצדיק יודע שהוא רק על פי משפט שלמעלה, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תקוות האדם בזה העולם הוא על ידי התקרבותו אל צדיק שיכול להאיר לו עצה על כל דבר, כי האדם כשהוא לעצמו שורה בתוך צמצום וקטנות המוחין, ואינו יודע איך להשכיל לעצמו עצה בכל דבר, שהרי חשוך לו, ואינו רואה אור אלקותו יתברך המאיר לו איך להתנהג, ולכן יש לו וספיקות ובלבולים הרבה ואינו יודע מה לעשות, וזה נקרא מדת הדין, שהוא ענין של צמצום, שנתצמצם ונתקטן מוחו, ואינו מבין מה יש לו לעשות, אבל כשהוא בא אל צדיק שאצלו מאיר אור אלקותו יתברך בהארה גדולה מאד, שם יכול לקבל חסדים גדולים להמתיק מעל עצמו את הדין והצמצום, כי אצל הצדיק מאיר אור החכמה שהוא ענין של חסד, בחינת (וזהו לך צ"ד.) אל נהירו דחכמתא, שהשם א"ל שהוא חסד, וכמו שכתוב (תהלים נ"ב) חסד אל כל היום, הוא אור החכמה, ומאיר אצל הצדיק כשמש בצהרים, ולכן כשאדם בא בחשכויותו וקטנות מוחו אל הצדיק, ושואל לו עצה, מיד נדלק אצלו אור גדול מחכמת הצדיק, ומאיר לו הדרך מה יש לו לעשות.

והנה מגלה לנו רביז"ל כאן עוד טעם, למה עצת הצדיק מועיל לאדם, כי כתיב (משלי י"א) תשועה ברוב יועץ, כשהוא מתייעץ עם הצדיק, זהו כאילו הוא מתייעץ עם השכינה שהיא שורש נשמת כנסת ישראל הקדושים (ראשי תיבות שכינ"ה), כי הצדיק כלול מכל נשמות ישראל ביחד, ועל שם זה נקרא רוב, על שם שהוא כרבים דמי, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על משה רבינו עליו השלום (תענית ט'), משה, אידי דנפיש זכותיה כרבים דמי, היינו מחמת גודל זכותו, הוא דמי כרבים, כי הוא כלול מכל נשמות ישראל ביחד, וכן אמרו חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח ט') אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרם אחד, זה משה ששקול כנגד ששים רבוא, עיין שם, כי הוא נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, וכל כיסופו ורצונו היה להכניס השגת אלקותו יתברך בתוך כל אחד ואחד מישראל, ולכן כל הבא אליו היה נמשך עליו הארת השכינה, ונחשב כאילו עומד לפני השכינה, וכמבואר בדברי רביז"ל בענין וידוי דברים לפני הצדיק (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'), שבשעה שאדם מתוודה לפני הצדיק, והצדיק נכלל באין סוף ברוך הוא, זה נחשב כאילו מתוודה לפני השם יתברך, עיין שם, ולכן כשבא לשאול עצה מפי הצדיק, אזי מתקיים אצלו תשועה –

ברוב יועץ, שיהיה לאדם תשועה על ידי שהתעייץ עם הצדיק שנקרא רוב, ואז אפילו אם אחר כך לא עלתה לו יפה מעצתו, הוא יודע שהכל הגיע לו על פי משפט שלמעלה, שכך היה רצונו יתברך, ואין לו שום קושיות וספיקות כלל, מה שאין כן אם לא היה מקבל עצת הצדיק, אזי היה אפשר שתגיע לו רעה בלי גזר דין של מעלה, רק הוא משך זאת על עצמו מחמת טיפשות דעתו וכסילות שכלו, ואז נכנס בו קושיות וספיקות על הנהגותיו יתברך חס ושלום, בבחינת (משלי י"ט) אולת אדם תסלף דרכו, שהכסילות של האדם מסלף ומעקם את דרכו ונותן לו עצה רעה, ואחר כך, על ה' יזעף לבו, שיש לו טענות על השם יתברך חס ושלום, והכל מחמת שהלך אחר שכל עצמו ולא קיבל עצת הצדיק, אבל מיד שאדם מקבל עצת הצדיק, זהו כמו שמקבל עצת השם יתברך, ואז אף פעם לא יכשל, כי יידע היטיב שכל מה שיארע לו הוא רק על פי משפט שלמעלה, ולכן אשרי מי שזוכה להיות מקורב אל צדיק אמיתי, ולשאול לו עצות על כל דבר, כי אז לבטח ילך דרכו בכל ענין, ויצליח בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע את הפגם של מרים ואהרן שדיברו במשה, וכמו שכתוב (במדבר י"ב) ויאמרו הרק אך במשה דיבר ה' הלא גם בנו דיבר וישמע ה', ומיד אחר כך כתיב והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ויש להבין, מהו הלשון של "וישמע ה'" אחר מה שדיברו, ומה החידוש בזה, הלא כל דבר שומע השם יתברך? וכן מהו הקשר והסמיכות של והאיש משה עניו מאד וגו' למה שהם דיברו? אבל על פי דברי רבינו"ל הנ"ל מאירים הדברים מאד, כי הנה כשהם דיברו על משה רבינו, לא הבינו את עוצם מעלת משה רבינו עליו השלום איך הוא עניו וסבלן כזה, וכלול מכל נשמות ישראל הקדושים ביחד, עד שהוא נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ולכן כל מה שמדברים לפניו או עליו, זהו כמו שמדברים לפני השכינה, ולכן נדמה להם שמשה רבינו שמע, וכמובא בספרי (סוף בהעלותך), אף בפניו של משה דיברו בו, עיין שם, וכן מובא באור החיים הקדוש בפסוק ותדבר מרים ואהרן "במשה", שגם בפניו דיברו, עיין שם, אבל התורה הקדושה מגלה לנו שמשה רבינו היה נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ולכן "וישמע ה'" היינו מה שדיברו לפני משה רבינו והוא שמע, זהו כאילו ו"וישמע ה'", ולמה? כי והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה שהוא בטל ומבוטל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ולכן נחשב כאילו דיברו לפני השכינה, ולכן שפיר מובן ענין "וישמע ה'" ולמה נסמך מיד והאיש משה עניו וגו', והבן, וזהו פירוש מדת הענוה, שאדם בטל ומבוטל לגמרי בו יתברך, ואין לו שום מציאות

בפני עצמו כלל, וכמו שפירש"י עניו, שפל ומבלן, כי הוא שפל בעיני עצמו מאד, ואינו נצרך אל הבריות כלל, ואדרבה יש לו סבלנות עצום לכולם, וכל רצונו להכניס השגות אלקות בתוך כל אחד ואחד, כי בודאי אין זה מדרכי הענוה להראות עצמו בכפיפת ראש ובנמיכת קומה, כי זה רק שטות וענוה פסולה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ז), ואינה נקרא ענוה אלא חנופה (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ב), כי רוצה לחנוף הבריות שיחזיקו ממנו, רק עיקר הענוה להיות "שפל" בעיני עצמו, שהוא לא כלום, וממילא הוא "סבלן" שיש לו סבלנות לכולם, ורק מי שהוא בעצמו אינו כלום יכול להיות הרגשה בו, מה שאין כן מי שיש לו ישות, ונתהפך אצלו אותיות "כלום" לאותיות "מולך", שהוא עבודה זרה, רחמנא ליצלן, אי אפשר להיות לו הרגשה אמיתי בהצדיק, ולכן אשרי מי שמקורב אל צדיק אמיתי שנכלל באין סוף ברוך הוא, ושואל אותו עצות על כל דבר, כי אז יזכה גם כן לעלות ולהתדבק בו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי, יזכינו השם יתברך להגיע אל כל זה אמן ואמן.

